

Богиня Л.В.

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава, Україна

e-mail: lvboginya@meta.ua

bogynialv@gmail.com

Навчальні презентації як елемент візуалізації дидактичного матеріалу

Екстрене запровадження дистанційного навчання в умовах пандемії навесні 2020 року обмежило можливості реального спілкування й традиційного навчання мови іноземних громадян на пропедевтичному етапі. Слухачі, що проходили підготовку до вступу, опинилися в стані вимушеної ізоляції, комунікативного вакууму, що унеможливило трансформацію знань, отриманих на заняттях з мови, у навички спілкування з носіями мови. В умовах проведення навчальних занять у режимі онлайн методично доцільним стало створення комунікативних ситуацій, наближених до реальних, з використанням візуальних дидактичних матеріалів.

Вимога часу - використання інтернет-ресурсів, навчальних платформ, інтерактивних завдань, адже, за спостереженнями науковців, сучасне студентство більшість часу проводить в інтернеті й сприймає його не як набір певних технологій, а як середовище існування [5].

Застосування візуальної інформації під час вивчення мови як іноземної на початковому етапі має подвійну мету: репродуктивну – унаочнення матеріалу й продуктивну (перетворювальну) – розвиток розумових операцій, як-от аналіз, синтез, порівняння, ідентифікація, встановлення тотожності, подібності/відмінності, узагальнення, вибір, інтерпретація тощо. Спеціально створені візуальні дидактичні матеріали (презентації, робочі листки, відеоролики)

сприяють формуванню навичок складання запитань і відповідей на них, спонукають до діалогічного й монологічного мовлення.

Навчальні презентації з української мови як іноземної на початковому етапі якнайкраще виконують функцію унаочнення лексичних одиниць, що вивчаються, бо, як відомо, через зорові канали ми сприймаємо значно більше інформації, ніж через слухові, й зорові образи залишаються в пам'яті набагато довше, ніж слова.

Візуалізація дидактичного матеріалу вимагає від викладача ретельного його відбору до кожної теми, створення певного сценарію презентації лексичного чи граматичного блоку інформації, кодування якої у візуальних образах уможливорює організацію різних дидактичних елементів в єдине ціле. Образність презентацій дозволяє викладачеві вербальний зміст перетворити на візуальний, і спонукати учнів здійснити зворотне перетворення. Концентричний принцип навчання мови як іноземної у навчальних презентаціях відіграє функцію уточнення, додавання нової інформації до вже відомої.

Приміром, перше знайомство слухачів з категоріями однини й множини іменників здійснюється презентацією на слайдах ілюстрацій, які демонструють один і той же предмет в однині й множині. Найпростіший спосіб такої візуалізації – використання іконки чи малюнку. Після читання й вивчення окремих форм, що є нормою вживання, демонструється таблиця, в якій чітко визначені формальні ознаки однини й множини іменників, способи творення форм множини. Наступний слайд містить зображення, що являють собою текст, який «говорить». Розглянувши слайд, слухач має продукувати власне висловлювання, де необхідно вжити граматичні форми, що вивчаються. Наступним кроком є демонстрація винятків форм множини у вигляді зображень. Кожний слайд - про факти мови й їхнє вживання у процесі мовлення, а не просто інформація.

Створюючи візуальні дидактичні матеріали варто уникати перенасичення інформацією як окремого слайду, так і презентації в цілому, позаяк воно може зруйнувати інтерес до вивчення пропонованої теми й навчання взагалі. Доцільно

підібрані візуальні елементи не лише унаочнюють дидактичний матеріал, а й сприяють емоційному відгуку, що є стимулом застосування набутих навичок у реальному мовленні, знімають психологічний бар'єр. Дидактичні завдання й дизайн тісно «співпрацюють» задля досягнення основної мети вивчення мови як іноземної – формування комунікативної й соціокультурної компетенцій. Чіткі мінімалістичні зображення сприяють розумінню мовних явищ і вивченню лексичних одиниць, тоді як зайві елементи дизайну перешкоджають цим процесам. Рамки, орнаменти, тіні на слайдах відволікають увагу, заважають концентрації на основному матеріалі й значимих деталях. На наш погляд, на початковому етапі навчання мови як іноземної візуалізація доцільна як інструмент впливу на емоції слухача, а не додатковий елемент дизайну, який робить презентацію більш науковою.

З досвіду створення й використання навчальних презентацій зазначимо, що завершення вивчення граматичних категорій і окремих лексичних тем завданнями на розвиток мовлення у конкретних ситуаціях слугує мотиваційним чинником вивчення мови, коли слухачі створюють власні тексти за картинками чи символами.

Приміром, вивчаючи тему «Професії. Місце роботи членів родини», першими пропонуємо слайди з зображеннями представників різних професій і надписами до них. У процесі роботи відпрацьовуємо навички уживання форм місцевого відмінка, формулювання запитань і відповідей щодо професії й місця роботи батьків. На наступних слайдах створюємо «інформаційний рядок»: зображення жінки-пенсіонерки, що читає книжку, чоловіка-викладача, що пояснює тему біля дошки, жінки-лікарки біля ліжка хворого, жінки-артистки на сцені театру. Кожне зображення має підписи: ім'я особи й назва міста. Комунікативне завдання до слайду: «Тамара Петрівна пенсіонерка. Раніше вона працювала у школі. А це її діти. Розкажіть (напишіть) як їх звать, хто вони, де живуть і працюють». Візуалізовані елементи, за нашими спостереженнями, додають слухачам упевненості під час виконання завдання й пришвидшують процеси аналізу інформації й продукування власних висловлювань.

На заняттях з наукового стилю мовлення візуалізація дидактичного матеріалу як на етапі вивчення нового матеріалу, так і під час закріплення сприяє формуванню понятійного апарату природничих наук, запам'ятовуванню загальнонавчальної лексики, відпрацюванню навичок читання адаптованого наукового тексту й відтворення його з опорою на наочність.

Другий і третій концентри вивчення мови як іноземної уможливають створення навчальних презентацій слухачами, зокрема під час підготовки монологічного висловлювання про робочий день і вільний час, рідне місто, улюблене заняття, систему освіти на батьківщині тощо. Створюючи презентації, слухачів розвивають комунікативну компетенцію [4]

Доступ до презентацій у зручній для студентів час і з будь-якого місця є безперечною перевагою такого типу візуальних дидактичних матеріалів.

Отже, використання навчальних презентацій як елементу візуалізації дидактичного матеріалу на пропедевтичному етапі навчання іноземних громадян є доцільним і вмотивованим. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у створенні інтерактивних завдань з використанням додатків Slido, Pear Deck тощо.

Література:

1. Борисова М. Незабутня презентація: візуалізація даних на слайдах. Телеграф-дизайн. URL: <https://telegraf.design/nezabutnya-prezentatsiyavizualizatsiya-danyh-na-slajdah/>
2. Галинська, О. М. Презентація як активний метод навчання англійської мови / О. М. Галинська // Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний процес: матеріали Міжнародної наукової конференції, 17-18 березня 2015 р. – К. : НУХТ, 2015. – С. 20-22.
3. Коростіль Л. А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. Народна освіта. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
4. Полікарпова Ю. Презентація як активний метод навчання. Культура народів Причорномор'я. 2012. № 231. С. 159–162.
5. Солдатова Г. Покоління Z : психолог розповіла, як Інтернет змінив сучасних дітей [Електронний ресурс] / Галина Солдатова. – Режим доступу : <https://ukr.media/science/272956/>.